

Základní škola Vacenovice, příspěvková organizace

Vacenovice č.41, 69606 Vacenovice

Školní vzdělávací program školní družiny

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE:

Příspěvková organizace – školní družina poskytuje zájmové vzdělávání, její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 SB, zejména pak ustanovení § 111 a § 118 a prováděcími předpisy ke školskému zákonu.

Kontakty: Vychovatelka -Oddělení č.1 Marie Konečná , tel. 518 376 086

konecna01@seznam.cz

Vychovatelka - Oddělení č.2 Markéta Koutná , tel. 518 376 086

marketa-koutna@seznam.cz

Vychovatelka - Oddělení č.3 ,Gabriela Křížková tel. 733 336 481

sd3zsvacenovice@seznam.cz

Ředitelka školy: Mgr. Liběna Lisá, tel. 518 376 159

zs.vac.vedeni@seznam.cz

www.skolavacenovice.cz

Zřizovatel : Obec Vacenovice

Adresa: Vacenovice č.243

Telefon: 518 376 160

Starostka : Ing. Jana Bačíková

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

ŠKOLNÍ DRUŽINA

- důležitý výchovný partner rodiny a školy
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání žáků včetně žáků se SVP a žáků nadaných
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálně-patologických jevů
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

Školní družina je součástí Základní školy Vacenovice, příspěvkové organizace a má

kapacitu **80 žáků**. Pracuje ve třech věkově smíšených odděleních.

Žáci školní družiny se pravidelně zapojují do školních projektů. ŠD spolupracuje se zákonnými zástupci žáků, s Mateřskou školou Vacenovice a dalšími partnery (prezentace ŠD na akcích pro veřejnost, výroba přání k různým příležitostem, výstavy a kulturní vystoupení, podpora aktivit Obce Vacenovice).

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY

Při tvorbě vzdělávacího programu pro školní družinu jsme navázali na motivační název školy **ŠVP – „Škola pro život- šance pro každého“**. . Uplatňujeme společný přístup, nové formy učení s využitím modelových situací. Náměty jsou sdružovány do bloků. Nezbytnou součástí ŠVP jsou i očekávané výstupy – kompetence - znalosti, dovednosti, postoje a schopnosti. Mají význam pro individuální i společenský rozvoj žáka a silně ovlivňují všechny stránky jeho osobnosti.

3.1. CÍLE ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY

- vedení žáků k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- rozvoj osobnosti žáka
- získání všeobecného vzdělání a přehledu
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, úmluva o právech dítěte, každý má svá práva, ale i povinnosti
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví
- podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a jejich uplatňování spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji a návyky.

3.2. DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina ve svém vzdělávacím cyklu zahrnuje plán vzdělávání žáků 1. stupně ZŠ. Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců daného školního roku. Provoz školní družiny stanovuje **Vnitřní řád školní družiny**.

3.3. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině, mohou využívat k rozvíjení svých vlastních zájmů. Zájmové vzdělávání probíhá v aktivitách, které jsou zpracovány v týdenních plánech vychovatelky a obsahují tyto další činnosti:

Pravidelná činnost

- je dána týdenní skladbou zaměstnání, kterou vychovatelka vytvoří dle věkového složení a rozvrhu žáků svého oddělení.

Spontánní činnost

- četba, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory, spontánní činnost.

Odpočinková činnost

- klidové hry a klidové zájmové činnosti
- relaxace

Rekreační činnosti

- aktivní odpočinek, tělovýchovné a pohybové aktivity, výtvarné a rukodělné, dramatické, přírodovědné a vlastivědné činnosti, hudba, zpěv, tanec.

Zájmové činnosti

- řízená kolektivní nebo individuální činnost, organizované nebo spontánní aktivity.

Příprava na vyučování

- tematické vycházky a didaktické hry, výuka na PC.

Příležitostné akce

- významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností – slavnosti, výlety, přehlídky, aj.

Školní družina není pokračováním vyučování, má svá specifika – odpočinek, rekreac i zájmové činnosti. Tomu odpovídá i náplň odpoledních činností. Činnosti jsou motivovány potřebami žáků a cíleně mířeny do různých oblastí.

3.4. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Navazuje na Školní vzdělávací program a vychází z něj. Školní družina se při tvorbě ŠVP nejvíce inspirovala kapitolami Člověk a jeho svět a Člověk a zdraví pro 1.stupeň .

Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme – poznání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky. Besedy o našem městě a okolí. **Dopravní výchova**-bezpečnost na cestě do školy a vycházkách. (Kompetence činnostní a občanské).

2. Lidé kolem nás – osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích besedy a scénky. Předcházení šikaně. (Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální).

3. Lidé a čas – budování správného režimu dne a jeho dodržování, umění správně nakládat s časem a vážit si ho, využití volnočasových aktivit. Besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů. (Kompetence k trávení volného času).

4. Rozmanitosti přírody – pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody, vycházky a pobyty v přírodě, studování encyklopedií, výstavky přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova- ochrana přírody. (Kompetence k učení).

Člověk a zdraví – poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění. Besedy k první pomoci, pravidelné otužování, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu a základů zdravého stravování. (Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální).

- rozvíjení pohybových aktivit

Při strukturování aktivit vzdělávacího programu školní družiny můžeme také vycházet ze čtyř základních typů učení, jak je užívá UNESCO.

Učit se znát – získávat vědomosti, objevovat nové věci, analyzovat poznatky, dávat je do souvislostí, řešit problémy

Učit se, jak na to – získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat

Učit se žít společně – rozvíjet porozumění s jinými lidmi, osvojit si pravidla společenského chování, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu

Učit se být – rozvíjet vnitřní kvality jednotlivce, pěstovat zdravý životní styl

3.5. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Strategie ŠVP školní družiny je konfigurována na období 5 let. Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy fyzické a psychické zdatnosti.

Pracujeme podle **celoročního plánu** ŠD (např. jaro, léto, podzim, zima, měsíční plány a týdenní projekty). Plán školní družiny zahrnuje průběžné činnosti i významné akce jako např. soutěže, společenské a sportovní akce, besedy, karneval, výstavy prací souvisejících s činnostmi ŠD.

3.6. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

ŠKOLNÍ DRUŽINA je vhodným místem

- pro zájmové vzdělávání žáků
- pro regeneraci sil a relaxaci po školním vyučování
- pro posilování sebevědomí
- pro rozvíjení tvořivosti
- pro vzájemnou komunikaci žáků mezi sebou
- pro komunikaci vychovatelky a rodičů (zákonných zástupců)

Školní družina ve spolupráci se školou svými činnostmi přispívá k rozvoji těchto klíčových kompetencí:

1. KOMPETENCE K UČENÍ – učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích.

2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ – všímá si dění a problémů a řeší je, rozlišuje správná a chybná řešení, vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje.

3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ – ovládá řeč, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně, vyjadřuje se vhodně formulovanými větami.

4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ – samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, dokáže se prosadit i podřídit, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. KOMPETENCE ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ – učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k svým úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, dbá na bezpečnost a zdraví své i druhých.

6. KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU – orientuje se v možnostech správného využití volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času.

3.7.VÝCHOVNÉ ČINNOSTI se zaměřují na tyto základní oblasti:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování komunikačních dovedností
- odpovědnost za své chování
- ovládání negativních citových reakcí
- poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování
- formování životních postojů

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- výchova k odpovědnosti za svou osobu
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení tělesné stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby, schopnost vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- uplatnění se v kolektivu, kulturní život

Odpovědnost za své chování

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností, postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí

- vypořádat se se stresem
- řešení životních situací

- vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého žáka
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje a hodnoty

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování:

- možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce ŠD
- tohoto cíle dosahovat specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými prostředky
- přinášet nové podněty, obohacovat poznatky

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, diskriminace, šikánování, vandalismus, násilné chování, rasismus)
- podobnost a odlišnost lidí, rozdíly v prožívání, myšlení, jednání

3.8. PODMÍNKY PŘIHLAŠOVÁNÍ A ODHLAŠOVÁNÍ ŽÁKŮ

- školní družina je určena pro žáky 1.- 5.třídy. Předávání informací rodičům (zákonným zástupcům), přihlašování a odhlašování žáků do ŠD zajišťují vychovatelky.
- družina organizuje zájmové vzdělávání pro žáky přihlášené k pravidelné docházce
- v rámci stanovených pravidel je potřeba v daném termínu zaplatit poplatek ŠD.
- odchod žáků ze školní družiny se řídí požadavky rodičů (zákonných zástupců) vymezenými na zápisním lístku. Aktuální změna nebo nepřítomnost je doložena písemnou formou
- o ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce žáka
- pobyt žáků a vzájemné předávání jsou organizačně zajištěny
- po naplnění kapacity školní družiny může ředitelka školy rozhodnout o upřednostnění mladších žáků
- školní družina dodržuje **Vnitřní řád** školní družiny.

3.9. PODMÍNKY PRO ŽÁKY SE SVP

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami úzce spolupracuje vychovatelka ŠD se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a způsobu práce. Je

seznámena také se závěry odborného posudku žáka vydaného školským poradenským zařízením, s plánem pedagogické podpory a s IVP. Je také zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu žáka.

3.10. PODMÍNKY PRO ŽÁKY MIMOŘÁDNĚ NADANÉ

Mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na něž je třeba reagovat. Mimořádně nadaný žák může disponovat jedním, ale i několika druhy nadání. Zájmové vzdělávání vytváří dostatečně dlouhé období pro systematické sledování žáků, pro rozpoznání jejich nadání, zařazení vhodné motivace pro jejich stimulaci, rozvoj a uplatnění v konkrétních činnostech.

S následnou péčí o mimořádně nadaného žáka pomáhá včasná diagnostika v síti pedagogicko-psychologických poraden provedená na žádost zákonných zástupců. Vychovatelky jsou obeznámeny s plánem pedagogické podpory, podpůrnými opatřeními i individuálním vzdělávacím plánem (IVP).

Pro vytváření pozitivního prostředí mimořádně nadaným žákům je zapotřebí dostatek vnímavosti okolí k jeho specifickým.

Pedagogicko-organizační úpravy: dostatek motivujících her a činností, zadávání specifických úkolů, zapojení do náročnějších prací a projektů, vedení skupiny, individuální plán.

4. MATERIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

- inspirující, nestresující prostředí
- účelově vybavené prostory družiny s možností kreativního uzpůsobení
- možnost využívání prostor školy (tělocvična, knihovna, počítačová učebna s interaktivní tabulí, školní dvůr a školní hřiště)

4.1. Umístění a vybavení školní družiny

Oddělení školní družiny jsou umístěna v přízemí s bezbariérovým přístupem. Žákům 1.- 5. ročníku přihlášeným k pravidelné denní docházce slouží tři oddělení odpolední družiny a ranní provoz. Pro zájmové vzdělávání a výchovné činnosti máme jednu samostatnou třídu s kapacitou 25 žáků, druhé oddělení je v učebně č.2 s kapacitou 28 žáků a třetí oddělení působí v učebně č.3 s kapacitou 27 žáků. Dále školní družina využívá počítačovou učebnu, knihovnu a školní dvorek. Oddělení jsou dobře materiálně zařízena. Prostory umožňují svým vybavením odpočinek, soukromí i zájmové a hrací aktivity. Pro zájmové činnosti a společné hry žáci využívají plochy na koberecích a pracovní koutky. Počítač v herně slouží k hrám rozvíjejícím pohotovost a představitost. Pro rozvoj čtenářských dovedností má ŠD časopisy a knihy, využívá také knihovnu školy. Veškeré prostory jsou vždy esteticky upraveny a soustavně doplňovány potřebnými pomůckami.

Sportovní činnosti mohou probíhat v tělocvičně nebo na školním hřišti ZŠ.

K relaxaci v přírodě využíváme vycházky do lesa a blízkého okolí školy.

4.2. Osobnost vychovatele

Charakteristika vychovatelky

- splňuje odpovídající pedagogické vzdělání

- uplatňuje svou kreativitu, postoje a přístup, vlastní dovednosti a to v kontinuitě s programem ŠD a školy
- spolupracuje s třídními učiteli, ostatními vyučujícími, rodiči (zákonnými zástupci), a veřejností
- je iniciátorem a průvodcem při činnostech, které motivují, navozují, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí

Další sebevzdělávání vychovatelky - samostudium odborné literatury

- sledování nových trendů v oblasti zájmového vzdělávání
- účast na akreditovaných kurzech a dalším vzdělávání pedagogů

4.3. Personální podmínky

Ve školní družině pracují 3 kvalifikovaná vychovatelky ve třech odděleních. Žáci pravidelně denní docházky jsou zařazeni do oddělení, která se naplňují do počtu nejvýše 53 žáků.

4.4. EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Částečná úhrada neinvestičních nákladů školní družiny činí měsíčně 50 Kč na jedno žáka. Vybírá se pololetně tj. 250 Kč. Tuto částku jsou rodiče povinni uhradit do konce září za 1. pololetí a do konce února za 2. pololetí. Výběr peněz provádí vychovatelky školní družiny na základě Směrnice – poplatky ve ŠD vydané ředitelem školy. Rodičům může ředitel školy úhradu poplatku prominout nebo snížit na základě žádosti doložené platným potvrzením o poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi nebo potvrzením, že zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákon o sociálních službách nebo potvrzením o pěstounské péči a kopií dokladů, které prokazují, že má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře, a že je mu příslušný příspěvek skutečně vyplácen.

Ředitel školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění a podle ustanovení školského zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění rozhodne o snížení nebo prominutí poplatku

Čerpání finančních prostředků je vždy předem konzultováno s vedením školy.

4.5. PODMÍNKY ZAJIŠTĚNÍ BOZP

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

Vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, při které předchází úrazům.

Stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží nad pitným režimem (pití v ŠJ a ŠD)

Zdravé prostředí – podle platných norem, tj. dle vyhlášky ministerstva č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých (vlastní

vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, vhodný nábytek, hygienické vybavení prostorů)

Bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek

Ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením na začátku školního roku a opakováním během školního roku. Svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti žáků, má neustálý dohled.

Označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky s provozními řády využívaných prostor – škola, ŠJ, ŠD, tělocvična, školní hřiště, dvůr

Bezpečnost silničního provozu – mimo budovu ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 53 žáků. Ti jsou na začátku školního roku poučeni o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno.

Dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena lékárníčkou PP. Drobná poranění ošetří vychovatelka a zapíše zápis do knihy úrazů ve sborovně. V případě vážnějšího poranění jedná dle zásad poskytnutí první pomoci, dále pak neprodleně vyrozumí zákonné zástupce a vedení školy.

Psycho-sociální podmínky

- **Pohoda prostředí a příznivé sociální klima** – vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství, komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému

- **Respektování potřeb jedince** – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů žáků

- **Věková přiměřenost a motivující hodnocení** – vychovatelka respektuje individualitu žáků, hodnotí v souladu s jejich možnostmi

- **Ochrana před násilím, diskriminací, šikanou a dalšími patologickými jevy** – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit socio-patologickým jevům

- **Spoluúčast na životě zařízení** – vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl žáků na případném řízení a následném hodnocení

- **Včasná informovanost** – vychovatelka včas informuje žáky a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině.

Platnost dokumentu:

od 1. 9. 2023

Pedagogická rada projednala: 31.8.2023

Nabývá účinnosti: 1.9.2023

Vypracovala: Mgr. Liběna Lisá
ředitelka školy